

απόψεις

Τι ακριβώς ζητάμε, όταν ζητάμε σταθερή φορολογική νομοθεσία;

Το Παρατηρητήριο Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος είναι ένας νέος θεσμός (2012), ο οποίος δημιουργήθηκε από τον ΣΕΒ με σκοπό να συμβάλλει στην οικονομική ανάπτυξη και στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων. Στα πλαίσια της δράσης του, επιχειρεί κάθε χρόνο την καταγραφή των τυχόν εμποδίων που δημιουργούνται από τη φορολογική νομοθεσία και το ευρύτερο φορολογικό περιβάλλον στην επιχειρηματική δραστηριότητα και κατ' ακολουθία στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας.

Προ ολίγων ημερών είχα την τιμή να συμμετάσχω σε μια από τις συνεδριάσεις του, η οποία είχε ως αντικείμενο την επεξεργασία των ετήσιων συμπερασμάτων του, αναφορικά με τη φορολογία. Στη συνεδρίαση μετείχαν μέλη της ομάδας του Παρατηρητηρίου, εκπρόσωποι/κυρίως υψηλόβαθμα στελέχη της οικονομικής διεύθυνσης μεγάλων επιχειρηματικών μονάδων της χώρας και νομικοί. Κοινή συνισταμένη των επιμέρους εισηγήσεων ήταν η διαπίστωση ότι το κυριότερο εμπόδιο για την επιχειρηματική ανάπτυξη και την προσέλκυση ξένων επενδυτικών κεφαλαίων δεν είναι το ύψος της φορολογίας, αλλά το σταθερό φορολογικό περιβάλλον.

Η ανάλυση σταθερού φορολογικού περιβάλλοντος συνιστά αντικείμενο της δημόσιας πολιτικής και κοινωνικής συζήτησης, επί πολλές-πολλές δεκαετίες και έχει πρόσφατα αναζωπυρωθεί. Ας προσπαθήσουμε όμως να προσδιορίσουμε πως εννοιοποιείται η ανάγκη αυτή. Ποιό είναι το κοινωνικό ζητούμενο.

Καταρχήν, θα μπορούσε κάποιος να ισχυρισθεί ότι το κύριο χαρακτηριστικό του σταθερού φορολογικού περιβάλλοντος είναι η διατήρηση των φορολογικών νόμων, αναλλοίωτων. Όμως, ας σκεφτούμε καλύτερα τι σημαίνει η αναλλοίωτη διατήρηση του φορολογικού καθεστώτος. Ιδίως σημαίνει τη μη προσαρμογή αυτού στις συνεχώς μεταβαλλόμενες οικονομικές συνθήκες. Αυτό, άραγε, συνιστά κοινωνικό ζητούμενο;

Κατά την γνώμη μου, όχι. Το περιεχόμενο του αιτήματος για σταθερό κοινωνικό περιβάλλον είναι αρκετά βαθύτερο.

Η φορολογία, όπως έχω γράψει πολλές φορές στο παρελθόν, συνιστά ένα κατεξοχήν πολιτικό εργαλείο, καθώς οι επιμέρους επιλογές τής μέσω αυτής αναδιανομής κοινωνικού πλούτου, καθώς και η μέσω αυτής επιδιωκόμενη σχέση μεταξύ κρατικής και ιδιωτικής σφαίρας συνιστούν το κύριο περιεχόμενο κάθε πολιτικής στρατηγικής. Ακόμη, ο τρόπος θέσπισης, βεβαίωσης και είσπραξης φόρων συνιστά το κύριο περιεχόμενο της κρατικής κυριαρχικής εξουσίας.

Για τους λόγους αυτούς, ήδη, από τις αρχές του Μεσαίωνα, κοινωνίες στις οποίες άρχιζε η ανάπτυξη της αστικής τάξης και η από αυτή άσκηση εμπορικής και κατόπιν επιχειρηματικής δραστηριότητας, πίεσαν ώστε με αυξημένες, έως και συνταγματικές εγγυήσεις, να ορίσουν τις αρχές της κρατικής εξουσίας να επιβάλλει φόρους.

Αποτέλεσμα της ιστορικής αυτής ισορροπίας, που πρωτοεκδηλώθηκε στην Μεγάλη Βρετανία, κατά τον 12ο αιώνα και εντάθηκε κατά την Γαλλική Επανάσταση, αποτελούν οι συστηματικές αρχές φορολογίας που έχουν ενταχθεί, χωρίς μάλιστα επιφυλάξεις, στο σημερινό Ελληνικό Σύνταγμα.

Η ύπαρξη σταθερών συστηματικών αρχών καθορίζει το πλαίσιο, εντός του οποίου οφείλει να κινηθεί η κρατική εξουσία σε κάθε έκφασή της (νομοθετική, εκτελεστική, δικαστική) κατά τη θέσπιση, επιβολή και έλεγχο κάθε φορολογικής υποχρέωσης.

Τα ανωτέρω δεν έχουν θεωρητικό χαρακτήρα, τον οποίο αρεσκόμασθε εμείς οι νομικοί να εξετάζουμε. Έχουν και άμεσο πρακτικό αντίκτυπο. Αφορούν, ευθέως, στην άσκηση πολιτικής και συνακόλουθα την άσκηση της φορολογικής εξουσίας. Έτσι, η θέσπιση κανόνων, η βεβαίωση του φόρου και ιδίως η διαδικασία φορολογικού ελέγχου και τέλος η διαγνωστική - εγγυητική εξουσία του δικαστή θα πρέπει να περιβάλλονται από σταθερές αξιακές παραμέτρους. Παράμετροι μη δυνάμενες να μεταβληθούν, παρά μόνο με πιθανή συνταγματική αναθεώρηση. Παράμετροι, που δεν θα παραβλέπονται ή θα αγνοούνται, ή διασταλτικά θα ερμηνεύονται, κάθε φορά που θα μεταβάλλονται οι τρέχουσες χρηματοοικονομικές συνθήκες. Αντίθετα, οι επιμέρους διατάξεις θα πρέπει να μεταβάλλονται, ώστε άμεσα να προσαρμόζονται στις διεθνείς και ρευστές ανάγκες μιας εξωστρεφούς παγκοσμιοποιημένης οικονομίας. Η όποια δε μεταβολή θα πρέπει να λαμβάνει χώρα εντός του ως άνω σταθερού πλαισίου.

Μόνο τότε, θα αποκτήσουμε το τόσο ζητούμενο ασφαλές και σταθερό φορολογικό περιβάλλον. Άλλως, είτε παραμείνουμε προσκολλημένοι σε απαρχαιωμένες διατάξεις, είτε συνεχίζουμε να μεταβάλλουμε σχεδόν καθημερινά τις επιμέρους ρυθμίσεις χωρίς σεβασμό στο ευρύτερο δικαιοπολιτικό τους πλαίσιο, το αποτέλεσμα θα είναι το ίδιο. Η φορολογική συνείδηση και η αναπτυξιακή πορεία θα παραμένουν ζητούμενα και όχι κεκτημένα.

Ασπασία Μάλλιου